

Dünyada ve Türkiye’de Hayat Bilgisi-Sosyal Bilgiler Öğretimiyle İlgili Karşılaştırmalı Eğitim Çalışmalarındaki Eğilimler

Trends in Comparative Education Studies on Life Sciences and Social Studies Teaching in the World and in Türkiye

Meltem ATASOY¹
Nur ÜTKÜR GÜLLÜHAN²

doi: 10.38089/iperj.2024.154

Geliş Tarihi: 08.10.2023

Kabul Tarihi: 17.01.2024

Yayınlanma Tarihi: 31.03.2024

Özet: Karşılaştırmalı eğitim çalışmaları, sunduğu çeşitlilik sayesinde araştırmaya zenginlik sağlar. Dünya’da ve Türkiye’de doğrudan karşılaştırma yapmak amacıyla hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimindeki araştırmaların yöneliminin ne olduğunu tespit etmek gereklidir. Bu çalışmada dünyadaki ve Türkiye’deki hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili gerçekleştirilmiş karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemi içinde tematik içerik analizi ile gerçekleştirilen çalışmada toplam 41 tez ve makale taranmıştır. Araştırmalar; yıl, ülkeler, araştırma türü, yöntem ve desenlerine, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, veri analizi yaklaşımlarına ve bulguların dağılımına göre analiz edilmiştir. Veriler; Ulusal Tez Veri Tabanı, TR Dizin, ERIC, WoS üzerinden doküman incelemesi ile toplanmıştır. Elde edilen sonuçlarda en çok 2018 yılında bu alanda çalışmalar gerçekleştirildiği görülmüştür. Yapılan araştırmalarda sıklıkla Türkiye-Almanya ve Türkiye-ABD incelenmiştir. Çalışma grubunda en fazla sosyal bilgiler öğretim programları karşılaştırılmıştır. Araştırma yöntem ve desenlerine bakıldığında incelenen çalışmalarının tamamında nitel yöntemden faydalandığı desenin ise çoğunlukla belirtilmediği ama belirtilen desenin de en çok durum çalışması deseni olduğu tespit edilmiştir. İncelenen çalışmalarda verilerin toplanmasında doküman incelemesi yöntemi en çok kullanılırken verilerin analizinde ise en sık betimsel analiz kullanıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Karşılaştırmalı eğitim, hayat bilgisi, sosyal bilgiler, tematik içerik analizi.

Abstract: Comparative education studies enrich research thanks to the diversity it offers. To make a direct comparison between the world and Türkiye, it is necessary to determine the orientation of the research in the teaching of Life Sciences and Social Studies. This study is aimed to examine the comparative education studies on life sciences and social studies teaching in the world and Türkiye. A total of 41 theses and articles were examined in the study, which was carried out with thematic content analysis within the qualitative research method. The research has been analyzed according to the year, countries, type of research, methods and designs, study group, data collection tools, data analysis approaches, and distribution of findings. The data were collected by document analysis on the National Thesis Database, TR Index, ERIC, and WoS. In the results obtained, it was seen that most of the studies were carried out in this field in 2018. In the research, Türkiye-Germany and Türkiye-USA were examined frequently. Social Studies Curricula were compared the most in the study group. Considering the research methods and designs, it was determined that the design that benefited from the qualitative method in all of the examined studies was mostly not specified, but the specified design was the case study design the most. In the studies examined, it was observed that while the document analysis method was most used in collecting data, descriptive analysis was most frequently used in data analysis.

Key Words: Comparative education, life sciences, social studies, thematic content analysis.

¹ Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Türkiye, meltem.atasoy@iuc.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-2547-3897>

² Sorumlu yazar, Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Türkiye, nur.utkur@iuc.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-2062-5430>

Giriş

Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler, öğrencilere sosyal hayatta ihtiyaç duyacakları bilgi, beceri ve değerleri öğretmek amacıyla eğitim programları kapsamında yer alan iki önemli derstir. Hem dünya genelinde hem de Türkiye'de bu iki dersin öğretimiyle ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmaları yapılmaktadır.

Karşılaştırmalı eğitim, farklı ülkelerde veya bölgelerdeki eğitim sistemlerinin ve uygulamalarının karşılaştırılması ve analizi yoluyla elde edilen bilimsel verilerin kullanılmasıyla yapılan bir eğitim araştırmasıdır. Phillips (1998), karşılaştırmalı eğitimi, farklı ülkelerin eğitim sistemlerini inceleyerek benzer ve farklı yönlerini tespit etmek ve sebeplerini anlamlandırmak olarak tanımlamaktadır. Bray (2007) ise eğitim sistemlerindeki zorlukların, başarıların anlaşılmasına çalışılması olarak görmektedir. Arnove (1992); sosyal, ekonomik ve kültürel farklılıkların, ülkelerin eğitim alanındaki başarılarını ve başarısızlıklarını nasıl etkilediğini tespit etmek için farklı ülkelerin eğitim sistemlerini karşılaştırmak olarak tanımlamaktadır. Cowen ve Kazamias (2009), karşılaştırmalı eğitimi, farklı ülkelerin eğitim yapılarını kıyaslayarak bu ülkelerin eğitim politikaları ve yansımalarının birbirleriyle nasıl ilişkili olduğunu, bir ülkedeki değişikliklerin başka bir ülkeye nasıl adapte edilebileceğini anlamak olarak tanımlamaktadır. Bu tür araştırmalar, eğitim politikalarının geliştirilmesi, eğitim sistemlerinin yeniden yapılandırılması ve öğretim yöntemlerinin iyileştirilmesi gibi amaçlar için kullanılabilir. Karşılaştırmalı eğitim çalışmaları, öğrencilerin başarısını ölçmek, öğretim yöntemlerini değerlendirmek, eğitim harcamalarını analiz etmek, eğitim politikalarını karşılaştırmak ve öğretmenlerin eğitim ihtiyaçlarını belirlemek gibi konularda önemli veriler sağlayabilir. Bu tür araştırmaların güvenilir ve etkili olabilmesi için örneklem seçimi, veri toplama ve analiz yöntemleri gibi konuların doğru bir şekilde ele alınması gerekmektedir.

Alanyazına bakıldığında dünyada ve Türkiye'de hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerine ilişkin çeşitli karşılaştırmalı eğitim çalışmaları bulunduğu görülmektedir. Bunlardan bir kısmı Türkiye'de gerçekleştirilmiştir. Örneğin; Türkiye ve İngiltere'de hayat bilgisi derslerinin karşılaştırıldığı iki çalışma mevcuttur. İlk çalışma, Bilen (2015) tarafından yürütülmüş, Türkiye ve İngiltere'deki hayat bilgisi programlarının karşılaştırılmasına odaklanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, her iki ülkenin programlarında benzer amaçlar yer almakla birlikte, İngiltere'de daha fazla uygulamalı öğrenme yöntemleri kullanılmaktadır. İkinci çalışma ise İri, Özkan ve Karasu (2016) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada da Türkiye ve İngiltere'deki hayat bilgisi dersleri karşılaştırılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, her iki ülkede de derslerin amaçları benzerlik göstermektedir ancak ders içerikleri ve öğretim yöntemleri farklılık göstermektedir. İngiltere'de derslerin daha fazla uygulamalı olduğu, Türkiye'de ise daha fazla teorik odaklı olduğu görülmüştür. Başka ülkeler ile çalışmalar da gerçekleştirilmiştir: Türkiye ve Almanya'daki hayat bilgisi dersleri karşılaştırılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, Türkiye ve Almanya'daki hayat bilgisi dersleri arasında benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiş ve her iki ülkedeki programların içerikleri, öğretim yaklaşımları ve uygulamaları karşılaştırılmıştır (Aladağ ve Şahin, 2018). İki den fazla ülkeyi içeren kapsamlı bir çalışmayı da Büyüköztürk ve diğerleri (2016) Türkiye, Hollanda, Belçika ve İngiltere'deki hayat bilgisi ders kitapları için gerçekleştirmişlerdir. Araştırmada, her bir ülkenin hayat bilgisi programlarının içeriği, amaçları, öğretim yöntemleri ve sınav sistemleri karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Özsoy (2013) ise araştırmada Türkiye, İngiltere ve Japonya'da hayat bilgisi öğretimi karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, her ülkenin programlarında farklı öğretim yöntemleri ve materyalleri kullanılmakla birlikte, programların amaçları benzerlik göstermektedir. Türkiye ve diğer ülkelerdeki hayat bilgisi dersleri ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarında ülkeler ve çalışma grupları çeşitlendirilmiştir. Bu çalışmalardan bazıları da şunlardır:

Ertepinar ve diğerleri (2014), Türkiye, ABD ve İngiltere'deki ilköğretim hayat bilgisi derslerini karşılaştırmış ve derslerin içerik, öğretim yöntemleri ve ölçme-değerlendirme açısından benzerlikler ve farklılıklar tespit etmiştir. Dömler ve diğerleri (2016), Türkiye ve Macaristan'daki hayat bilgisi derslerinin programlarını karşılaştırmış ve programların amacı, içeriği ve öğretim yöntemleri açısından benzerlikler ve farklılıklar belirlemiştir. Atabey ve Şahin (2017), Türkiye ve İran'daki hayat bilgisi dersleri arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları incelemiş ve derslerin amacı, içeriği, öğretim yöntemleri ve ölçme-değerlendirme açısından farklılıklar tespit etmiştir. Çetin (2018), Türkiye ve

İngiltere'deki hayat bilgisi dersleri arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları incelemiş ve derslerin programları, öğretim yöntemleri ve ölçme-değerlendirme açısından farklılıklar belirlemiştir.

Türkiye'deki sosyal bilgiler dersleri ile diğer ülkelerdeki sosyal bilgiler dersleri arasındaki farklılıkların incelendiği birçok araştırma da yapılmıştır. Türkiye ve Kanada'da sosyal bilgiler derslerinin karşılaştıran araştırmalar, Türkiye'deki sosyal bilgiler derslerinde daha fazla teorik bilginin verildiğini ve öğrencilerin daha az etkin olduğunu ortaya koymaktadır. Kanada'da ise, öğrenciler daha çok tartışma yapmakta, projeler yapmakta ve araştırma yapmaktadır. Ayrıca, Kanada'daki öğrencilerin daha çok eleştirel düşünme becerisine sahip oldukları belirtilmektedir (Çakıroğlu ve Yalçın, 2016; Bahar ve Şahin, 2017). Türkiye ve Almanya'da sosyal bilgiler derslerinin karşılaştırmış çalışmada (Özdemir ve Karataş, 2017) ise Türkiye'deki sosyal bilgiler derslerinin daha çok tarih odaklı olduğunu ve öğrencilerin daha az etkin olduğunu göstermektedir. Almanya'da ise, öğrenciler daha çok güncel olaylarla ilgili tartışmalar yapmakta ve öğretmenlerin de öğrencilerin fikirlerini dikkate alarak dersleri şekillendirdiği belirtilmektedir. Ayrıca, Almanya'daki sosyal bilgiler derslerinin daha çok öğrenci merkezli olduğu ve öğrencilere daha fazla sorumluluk verildiği belirtilmektedir (Bozkurt, 2015). Bir başka karşılaştırmalı çalışma (Kaya, 2019), İran ve Türkiye'de sosyal bilgiler derslerinin öğretim programları arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları incelemiştir. Yapılan çalışmada, İran ve Türkiye'deki sosyal bilgiler öğretim programlarının büyük ölçüde benzer olduğu, ancak bazı farklılıkların bulunduğu belirlenmiştir. Örneğin, İran öğretim programı daha çok tarih ve İslam kültürüne odaklanırken, Türkiye öğretim programı daha çok küresel sorunlar ve vatandaşlık eğitime odaklanmaktadır. Ayrıca, Türkiye'deki öğretim programı daha çok eleştirel düşünme ve öğrenci merkezli öğrenmeyi teşvik ederken, İran'daki öğretim programı daha çok ezberlemeye dayalıdır.

Bazı çalışmalarda Türkiye'deki sosyal bilgiler eğitiminin zayıflıklarını da vurgulamaktadır (Gök, 2022; Şeren ve diğerleri, 2021). Örneğin, Turan (2018) çalışmasında Türkiye'deki sosyal bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğunun öğrencileri eleştirel düşünme ve eleştirel okuma becerileri konusunda yeterince desteklemediklerini de belirtmiştir. Ayrıca, Türkiye'deki sosyal bilgiler ders kitaplarındaki tarihi olayların ve kavramların öğrencilerin yaş, gelişim ve ilgi düzeyleri ile uyumlu olmadığı da bir başka çalışmada ortaya konulmuştur.

Sonuç olarak, Türkiye ve diğer ülkelerdeki hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretim programları ve dersleri ile ilgili karşılaştırmalı çalışmalar, bu alanda yapılan araştırmaların çeşitliliğini ve önemini göstermektedir. Bu çalışmalar, farklı ülkelerin hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretim programlarının benzerliklerini ve farklılıklarını, öğrenci başarısını ve öğretmenlerin eğitim ihtiyaçlarını belirleyerek, bu alanda daha iyi bir eğitim sağlamak için yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada ise dünyada ve Türkiye'de hayat bilgisi ve sosyal bilgiler ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışması alanındaki yönelimi belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1. Dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının;
 - a. Yıllara göre dağılımı nasıldır?
 - b. Araştırma türlerine göre dağılımı nasıldır?
 - c. Araştırılan ülkelere göre dağılımı nasıldır?
2. Dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmaları, çalışma gruplarına göre nasıl farklılaşmıştır?
3. Dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarında;
 - a. Hangi araştırma yöntem ve deseni kullanılmıştır?
 - b. Hangi veri toplama araçları kullanılmıştır?
 - c. Hangi veri analizleri gerçekleştirilmiştir?

Yöntem

Araştırma Yöntem ve Deseni

Dünyada ve Türkiye’de hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi alanındaki karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının eğilimlerini belirlemek için, nitel araştırma özelliği taşıyan tematik içerik analiziyle çalışma yürütülmüştür. Creswell'e (2018) göre nitel araştırma, araştırmacıların sosyal olayları ve süreçleri daha kapsamlı bir şekilde anlamalarını sağlayan güçlü araştırma türüdür. Tematik içerik analizi, ile derinleştirilen bu araştırma, bir alanda gerçekleştirilen çalışmaların yönelimlerini ortaya çıkarır ve alandaki zayıf ve güçlü noktaları keşfeder (Çalık ve Sözbilir, 2014). Bu yüzden, ilgili alanda gerçekleştirilmiş ve alandaki bütün çalışmalara erişme imkânı olmayan araştırmacılara genişletilmiş bir perspektif sağlar (Ültay ve Çalık, 2012).

Araştırma Grubu (Evren, Örneklem, Çalışma Grubu)

Bu araştırmanın amacı doğrultusunda, 41 akademik çalışmanın incelenmesi yapılmıştır. Bu çalışmalar arasında 27 makale yer almaktadır. Araştırmalarda hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi konusunda farklı ülkelerin karşılaştırıldığı çalışmalar çalışma grubunu oluşturmaktadır. Aşağıdaki Tablo-1’de incelenen çalışmalar kodlanmıştır. İncelenecek çalışmalar, hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimine yönelik karşılaştırmalı eğitim çalışmaları olmaları kriterine göre belirlenmiştir. İncelenecek kaynaklar aynı yüzyıl içinde olmaları hedeflenerek 2000’den bu çalışmanın yapıldığı 2023’ün ilk yarısına kadarlık periyotta taranmışlardır.

Tablo 1. İncelenen çalışmalar ve kodları

1	M ₁	HB	Ütkür Güllühan ve Bekiroğlu (2022)	22	M ₂₂	SB	Bickmore, Kaderi ve Guerra-Sua (2017)
2	M ₂	HB	Ütkür Güllühan ve Bekiroğlu (2021)	23	M ₂₃	SB	Eker ve İncirci (2016)
3	M ₃	HB	Pamuk (2020)	24	M ₂₄	SB	Savaş (2016)
4	M ₄	HB	Baysal, Tezcan ve Araç (2018)	25	M ₂₅	SB	Cashman (2013)
5	M ₅	SB	Dere ve Akdeniz (2021)	26	M ₂₆	SB	Merey (2012)
6	M ₆	SB	Şeren, Tut, Aydın Çolak ve Kiroğlu (2021)	27	M ₂₇	SB	Merey, Kuş ve Karatekin (2012)
7	M ₇	SB	Kafadar, Öztürk ve Katılmış (2018)	28	T ₁	SB	Yaşar (2007)
8	M ₈	SB	Osmanoğlu ve Yılmaz (2015)	29	T ₂	SB	İnci (2009)
9	M ₉	SB	Osmanoğlu ve Yıldırım (2013)	30	T ₃	SB	Çifter (2015)
10	M ₁₀	HB SB	Gök (2022)	31	T ₄	SB	Yüceer (2011)
11	M ₁₁	SB	Özkaral ve Mentiş Taş (2017)	32	T ₅	SB	Kab (2012)
12	M ₁₂	HB	Bekiroğlu. (2022)	33	T ₆	SB	Aktın (2010)
13	M ₁₃	HB	Ütkür Güllühan ve Bekiroğlu (2022)	34	T ₇	SB	Osmanoğlu (2012)
14	M ₁₄	HB	Canbulat (2018)	35	T ₈	SB	Özkaral (2015)
15	M ₁₅	HB	Keskin (2017)	36	T ₉	SB	Oran (2018)
16	M ₁₆	SB	Kafadar, Öztürk ve Katılmış (2021)	37	T ₁₀	SB	Çetin (2018)
17	M ₁₇	SB	Hollstein ve Smith (2020)	38	T ₁₁	SB	Turan (2018)
18	M ₁₈	SB	Kaya (2019)	39	T ₁₂	SB	Kafadar (2019)
19	M ₁₉	SB	Makaiiau ve Tanaka (2018)	40	T ₁₃	SB	Demir (2021)
20	M ₂₀	SB	Neoh (2017)	41	T ₁₄	SB	Tatan (2021)
21	M ₂₁	SB	Karaduman (2017)				

Veri Toplama Araçlarının Belirlenmesi

Araştırmanın verileri, doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, Yıldırım ve Şimşek (2018) tarafından tanımlanan yazılı kaynakların analizini kapsayan bir yöntemdir. Veri analizi için Yıldırım ve Şimşek (2008) tarafından önerilen beş aşama izlenmiştir. Bu aşamalar; dokümanlara ulaşma, orijinaliğin kontrol edilmesi, dokümanları anlama, veri analizi ve veri kullanımını içermektedir. Dokümanlara ulaşmak için Ulusal Tez Merkezi veri tabanı, TR Dizin, ERIC ve Web of Science (WoS) veri tabanları kullanılmıştır. Arama kriterleri "hayat bilgisi" ve "karşılaştırmalı eğitim"; "sosyal bilgiler" ve "karşılaştırmalı eğitim" anahtar kelimelerinin başlık, özet, anahtar kelimeler, metin kısımlarında "tümü" ibaresi kullanılarak aranması ile dokümanlara ulaşılmıştır. Ulusal Tez Merkezi veri tabanından ilgili anahtar kelimelerle yapılan detaylı arama sonucunda toplam 16 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Bu tezlerden biri bu araştırmanın kriteri olan 2000 yılı öncesinde gerçekleştirildiği için elenmiştir. Bir diğer doktora tezi ise veri tabanında olmadığından çalışma

grubuna alınamamıştır. TR Dizin üzerinden 15 makaleye erişilmiş ve çalışmaya dâhil edilmişlerdir. Bu makalelerden üç tanesi taranmış tezlerden üretilmiş makaleler olduğu için çalışmaya sadece tezler alınmış. Çakışma olan üç makale elenmiştir. Dokuz makale WoS veri tabanında taranırken sekiz İngilizce yazılmış makaleye ERIC veri tabanından ulaşılmıştır. WoS üzerinden erişilen çalışmalarda tezden üretilmiş makaleye rastlanmamıştır. ERIC veri tabanından erişilen bir makale, doktora tezinden üretildiği için tez çalışmaya dâhil edilmiş ama makale çalışma grubuna alınmamıştır.

Verilerin Analizi

Veri kaynaklarından elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilen içerik analizi, araştırmanın temel bir bileşenidir. İçerik analizi, literatürde yaygın bir araştırma yöntemi olarak kabul edilir ve araştırmacılara çalışma alanında ne yönde bir eğilim olduğunu gösterir (Cohen, Manion ve Morrison, 2007; Krippendorff, 2013). İçerik analizinde, veriler belirli temalar etrafında toparlanarak ve sistematik bir biçimde düzenlenerek yorumlanır. Bu yöntem, birçok disiplinde kullanılmakta ve nitel ve nicel araştırmalar için uygun bir seçenek olarak değerlendirilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005; Neuendorf, 2016). İçerik analizi, özellikle bir alanda yapılan çalışmaların sentezlenmesi ve derinlemesine analizi için yararlıdır ve araştırmacılara belirli bir alandaki farklı çalışmaların benzerliklerini ve farklılıklarını anlama olanağı sunar (Krippendorff, 2013).

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırmanın amacına dayalı olarak incelenen çalışmaların içerik analizi yöntemiyle elde edilen bulguları sunacaktır. Araştırmanın süreci boyunca elde edilen bulgular, belirlenen yedi alt tematik soru çerçevesinde adım adım incelenecek. Bu alt sorular doğrultusunda bulgular detaylı bir şekilde sunulacaktır.

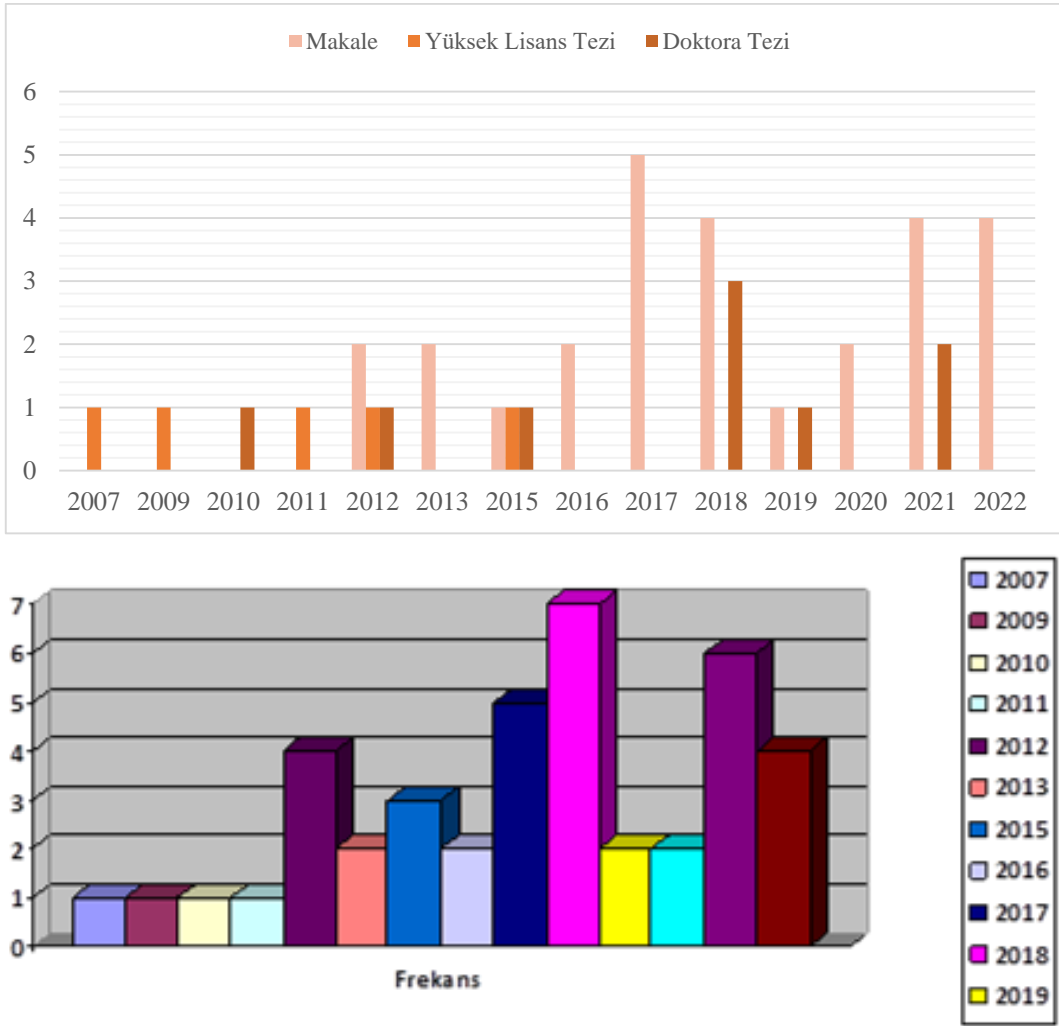
1. Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Araştırmanın birinci amacı Dünyada ve Türkiye’de hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının yıllara göre dağılımını ortaya koymaya yöneliktir. Bu amaca yönelik bulgular Tablo 2’de yer almaktadır. Her yıldaki çalışmalar, araştırma türlerine göre de tabloda listelenmiştir.

Tablo 2. Yapılan çalışmaların yıllara ve araştırma türlerine göre dağılımı

Yıl	Makale	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	Frekans (f)	Yüzde (%)
2007		1		1	2.4
2009		1		1	2.4
2010			1	1	2.4
2011		1		1	2.4
2012	2	1	1	4	9.8
2013	2			2	4.9
2015	1	1	1	3	7.3
2016	2			2	4.9
2017	5			5	12.2
2018	4		3	7	17.1
2019	1		1	2	4.9
2020	2			2	4.9
2021	4		2	6	14.6
2022	4			4	9.8
Toplam	27	5	9	41	100.0

Dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının yıllara göre dağılımına bakıldığında 2018 yılında en fazla çalışmanın yapıldığı gözlenmektedir. 2007’de yayınlanan ilk lisansüstü çalışmanın ardından ilerleyen yıllarda yapılan çalışmalar artmaktadır. Şekil 1’de Dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının yıllara göre dağılımı sütun grafiği ile yansıtılmıştır.

Şekil 1. Yapılan çalışmaların yıllara ve araştırma türlerine göre dağılımı

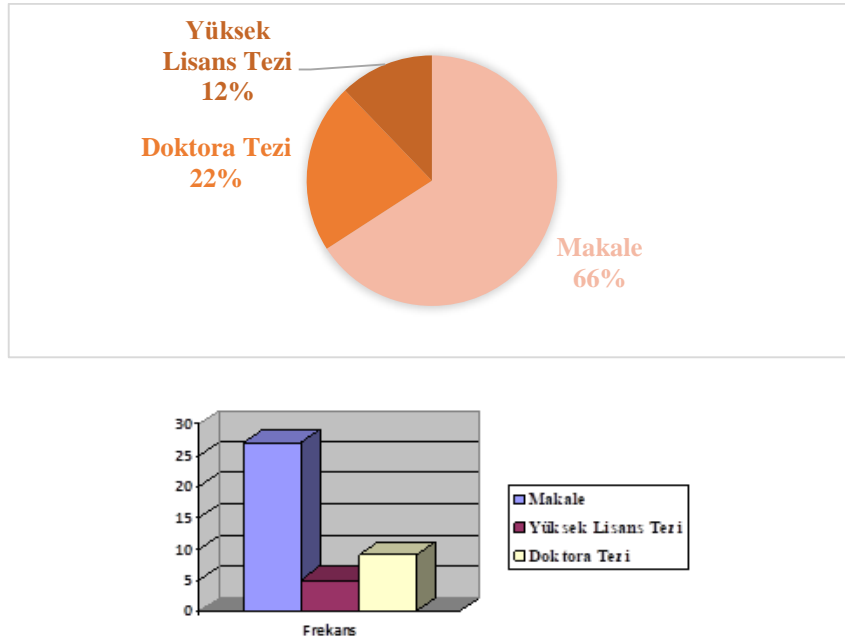
2. Çalışmaların Türüne Göre Dağılımı

Araştırmanın ikinci amacı Dünyada ve Türkiye’de hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının araştırma türüne göre dağılımını ortaya koymaya yöneliktir. Bu amaca yönelik bulgular Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Yapılan çalışmaların araştırma türlerine göre dağılımı

Araştırma Türü	Frekans (f)	Yüzde (%)
Makale	27	65,9
Doktora Tezi	9	22,0
Yüksek Lisans Tezi	5	12,2
Toplam	41	100,0

Araştırma türü bakımından incelenen çalışma grubundaki araştırmaların %65,9’unu makaleler oluşturmaktadır. Lisansüstü eğitimlerin sonundaki tez çalışmalarında hayat bilgisi ve sosyal bilgiler alanında karşılaştırmalı eğitim çalışmaları makaleler kadar tercih edilmemiştir. Şekil 2’de de dünyada ve Türkiye’de hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının araştırma türlerine göre dağılımı sütun grafiği ile frekansı, pasta grafiği ile yüzdeleri gösterilmiştir.

Şekil 2. Yapılan çalışmaların araştırma türlerine göre dağılımı

3. Çalışmaların Ülkelerine Göre Dağılımı

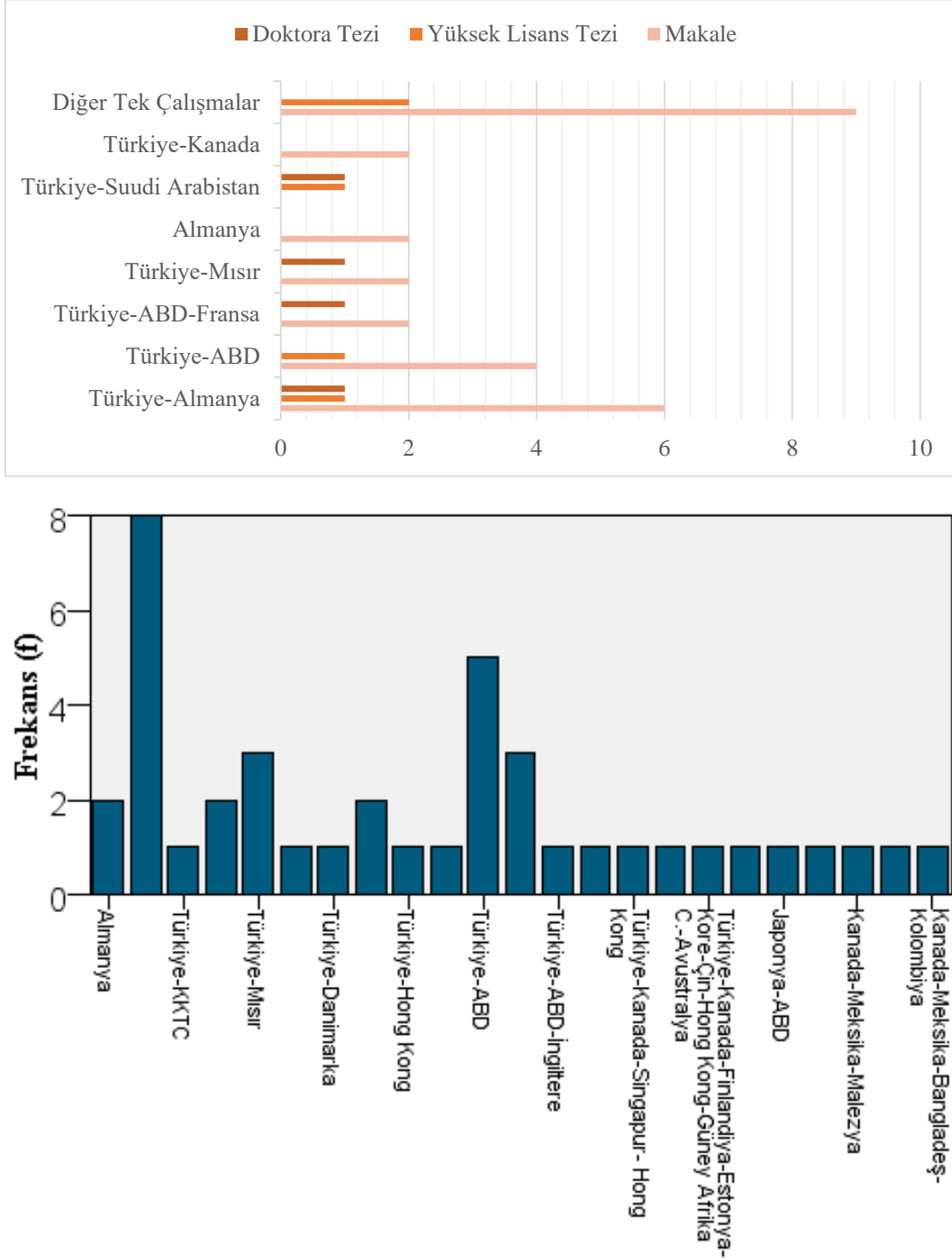
Araştırmanın üçüncü amacı Dünyada ve Türkiye’de hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının ülkelerine göre dağılımını ortaya koymaya yöneliktir. Bu amaca yönelik bulgular Tablo 4’te yer almaktadır. Her ülke grubu, araştırma türlerine göre de tabloda listelenmiştir.

7

Tablo 4. Yapılan çalışmaların araştırılan ülkelere göre dağılımı

Ülkeler	Makale	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Türkiye-Almanya	6	1	1	8	19,5
Türkiye-ABD	4	1		5	12,2
Türkiye-ABD-Fransa	2		1	3	7,3
Türkiye-Mısır	2		1	3	7,3
Almanya	2			2	4,9
Türkiye-Suudi Arabistan		1	1	2	4,9
Türkiye-Kanada	2			2	4,9
Türkiye-İran	1			1	2,4
Türkiye-Danimarka		1		1	2,4
Türkiye-Hong Kong			1	1	2,4
Türkiye-Güney Kore			1	1	2,4
Türkiye-KKTC	1			1	2,4
Türkiye-ABD-İngiltere			1	1	2,4
Türkiye-Azerbaycan-Türkmenistan			1	1	2,4
Türkiye-Kanada-Singapur-Hong Kong	1			1	2,4
Türkiye-ABD-Kanada-İrlanda-Finlandiya-Yeni Zelanda		1		1	2,4
Türkiye-Kanada-Finlandiya-Estonya-Kore-Çin-Hong Kong-Güney Afrika C.-Avustralya			1	1	2,4
ABD-Avustralya-Güney Kore-İngiltere-İtalya	1			1	2,4
Japonya-ABD	1			1	2,4
Singapur- Avustralya	1			1	2,4
Kanada-Meksika-Malezya	1			1	2,4
Kanada-Meksika-Bangladeş-Kolombiya	1			1	2,4
Belirtilmemiş	1			1	2,4
Toplam	27	5	9	41	100,0

Gerçekleştirilen çalışmalarda %19,5 ile Türkiye-Almanya arasında karşılaştırmalı eğitim çalışmalarında hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimine ilişkin incelemeler yapıldığı anlaşılmaktadır. %12,2 oranla da ikinci en çok çalışılan ülkeler Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri olmuştur. Birden çok ülkenin araştırmaya dahil edildiği çalışmalar daha az tercih edilmiştir. Şekil 3'te Dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının ülkelere göre dağılımı sütun grafiği ile yapılmıştır.

Şekil 3. Yapılan çalışmaların araştırılan ülkelere göre dağılımı

4. Çalışmaların Çalışma Grubu/Dokümanlarına Göre Dağılımı

Araştırmanın dördüncü amacı Dünyada ve Türkiye’de hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının gerçekleştirildiği çalışma grubuna ve doküman inceleme ile gerçekleştirildiyse hangi tür dokümanların incelendiğine göre dağılımını ortaya koymaya yöneliktir. Bu amaca yönelik bulgular Tablo 5’te yer almaktadır. Her çalışma grubu, araştırma türlerine göre de tabloda listelenmiştir.

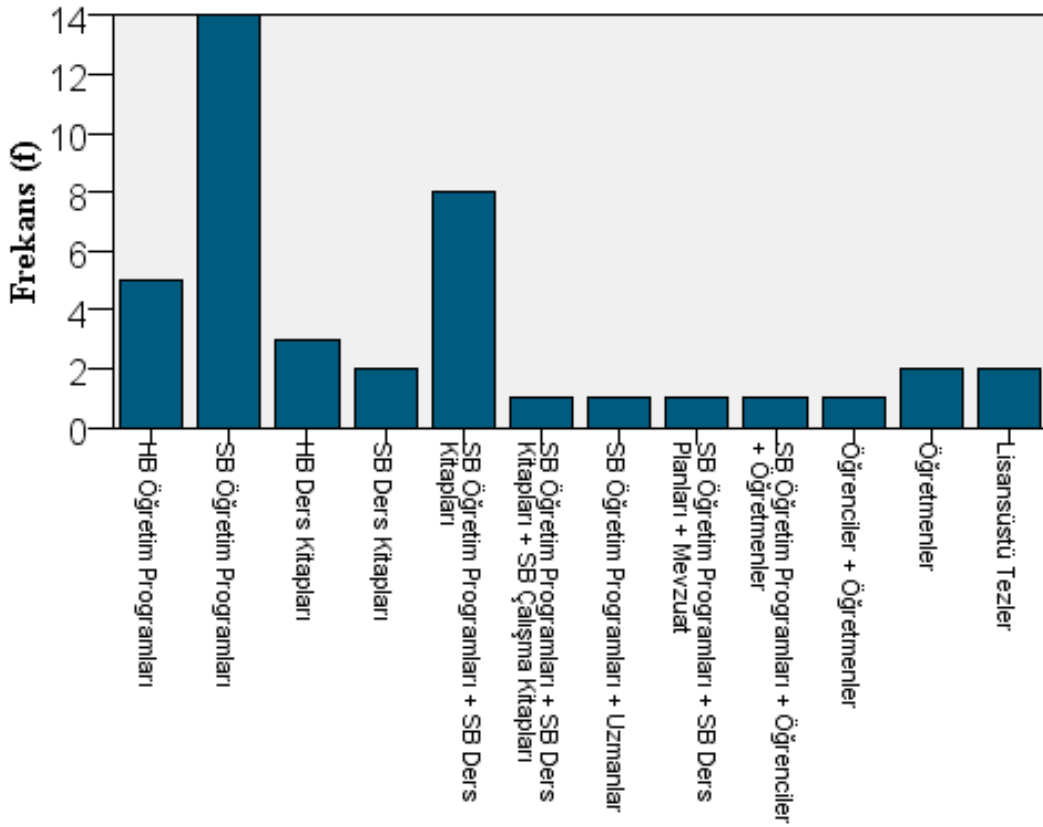
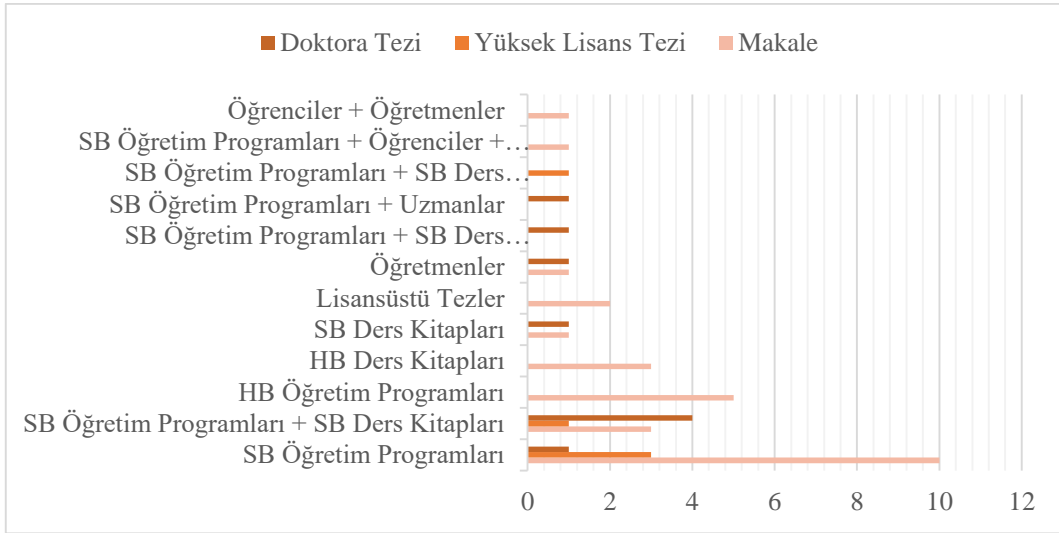
Tablo 5. Yapılan çalışmaların çalışma grubuna göre dağılımı

Çalışma Grubu/Dokümanlar	Makale	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	Frekans (f)	Yüzde (%)
SB Öğretim Programları	10	3	1	14	34,1
SB Öğretim Programları + SB Ders Kitapları	3	1	4	8	19,5
HB Öğretim Programları	5			5	12,2
HB Ders Kitapları	3			3	7,3
SB Ders Kitapları	1		1	2	4,9
Lisansüstü Tezler	2			2	4,9
Öğretmenler	1		1	2	4,9
SB Öğretim Programları + SB Ders Kitapları + SB Çalışma Kitapları			1	1	2,4
SB Öğretim Programları + Uzmanlar			1	1	2,4
SB Öğretim Programları + SB Ders Planları + Mevzuat		1		1	2,4
SB Öğretim Programları + Öğrenciler + Öğretmenler	1			1	2,4
Öğrenciler + Öğretmenler	1			1	2,4
Toplam	27	5	9	41	100,0

SB*: Sosyal Bilgiler

HB**: Hayat Bilgisi

Dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının çalışma grubuna göre dağılımına bakıldığında %34,1 oranla sosyal bilgiler öğretim programı, %19,5 ile de sosyal bilgiler öğretim programları ve sosyal bilgiler ders kitapları en sık araştırılmıştır. Tabloya bakıldığında özellikle dokümanların incelendiği ve ülkelerin eğitim bakanlıklarının sayfalarından erişimi olan öğretim programları çalışma gruplarında en çok tercih edilen içeriklerdir. Şekil 4’te de dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının çalışma grubuna göre dağılımı sütun grafiğine yansıtılmıştır.

Şekil 4. Yapılan çalışmaların çalışma grubuna göre dağılımı

5. Çalışmaların Yöntem ve Desenine Göre Dağılımı

Araştırmanın beşinci amacı Dünyada ve Türkiye’de hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının gerçekleştirildiği yönetime göre dağılımını ortaya koymaya yöneliktir. Bu amaca yönelik bulgular Tablo 6’da yer almaktadır. Her yöntem, araştırma türlerine göre de tabloda listelenmiştir.

Tablo 6. Yapılan çalışmaların araştırma yöntemine göre dağılımı

Yöntem	Makale	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Nitel	24	3	7	34	82,9
Karşılaştırmalı eğitim araştırma yöntemleri ile desteklenmiş nitel araştırmalar	3	2	2	7	17,1
Toplam	27	5	9	41	100,0

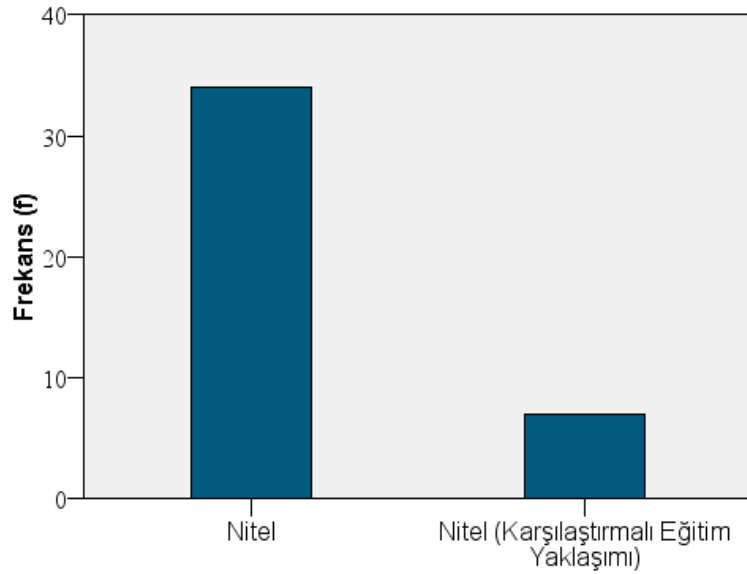
Bu çalışmada incelenen çalışmaların hepsinde nitel araştırma yöntemi kullanılmış olmasına rağmen %17,1 oranla nitel araştırma yöntemi uygulanırken karşılaştırmalı eğitim yaklaşımından da faydalanılmıştır. Ergün (1985), karşılaştırmalı eğitim, dinamik bir konu ile çalıştığı için değişimlere göre metodolojide ve bakış açısında da değişimin gerektiğini ifade etmektedir. Bu nedenle, geçmişten günümüze, bu alandaki araştırmalarda çeşitli metotlar kullanılmıştır. Bu metotlar bu araştırmanın bulgularında olduğu gibi bazen nitel araştırma yöntemleri ile birlikte uygulanmıştır. Jullien'in "Analitik Soru Cetvelleri" olarak 1817 yılında ilk kez ortaya attığı yöntem ile bu alanda çeşitli metotlar (Ergün, 1985) geliştirilmiştir. Bu yöntemler metodolojik bağlamda yaygınlaşmadığı için sosyal bilgiler ve hayat bilgisi öğretiminin incelendiği karşılaştırmalı çalışmalarda, araştırmacıların karşılaştırmalı eğitim yaklaşımını-yöntemini, nitel araştırma yöntemini pekiştirici olarak işe koştukları düşünülmektedir.

Tablo 7'de dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının araştırma desenine göre dağılımı yapılmıştır. Her desen, araştırma türlerine göre de tabloda listelenmiştir.

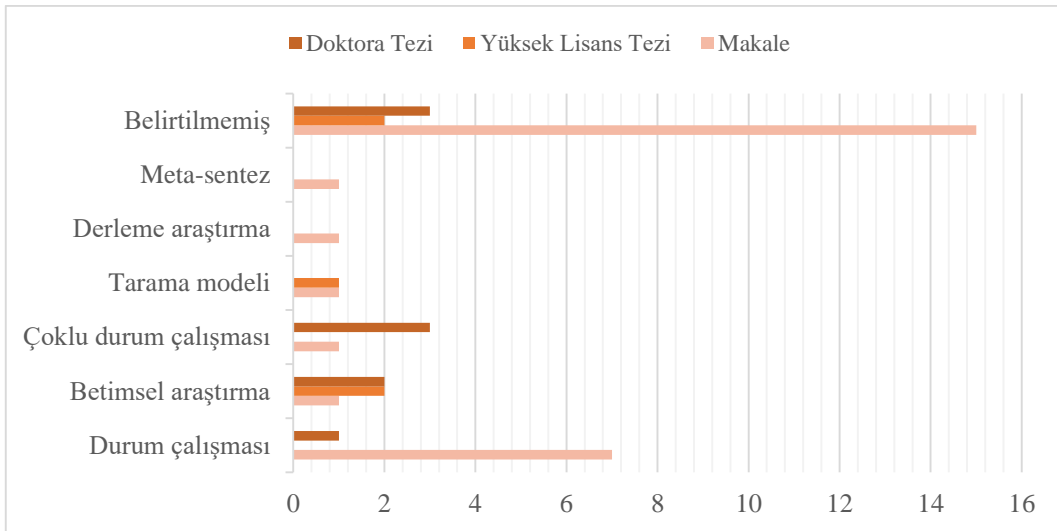
Tablo 7. Yapılan çalışmaların araştırma desenine göre dağılımı

Desen	Makale	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Durum çalışması	7		1	8	19,5
Betimsel araştırma	1	2	2	5	12,2
Çoklu durum çalışması	1		3	4	9,8
Tarama modeli	1	1		2	4,9
Derleme araştırma	1			1	2,4
Meta-sentez	1			1	2,4
Belirtilmemiş	15	2	3	19	48,8
Toplam	27	5	9	41	100,0

Dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının araştırma desenine göre dağılımına bakıldığında neredeyse yarısında (%46,3) desen belirtilmemiştir. Belirtilen çalışmalarda %19,5 oranla durum çalışması araştırma modeli ile çalışma desenlenmiştir. Tabloda ayrı bir şekilde ifade edilmiş olan %9,8 oranla çoklu durum çalışması da göz önünde bulundurulduğunda araştırmacıların hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi karşılaştırmalı eğitim ile ilgili çalışmalarda durum çalışması ve betimsel araştırma desenlerini tercih etme eğiliminde oldukları anlaşılmaktadır. Şekil 5'te ve Şekil 6'da dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının araştırma yöntem ve desenine göre dağılımı sütun grafiklerine yansıtılmıştır.

Şekil 5. Yapılan çalışmaların yöntemine göre dağılımı araştırma

Şekil 6. Yapılan çalışmaların araştırma desenine göre dağılımı

6. Çalışmaların Veri Toplama Araç ve Yöntemlerine Göre Dağılımı

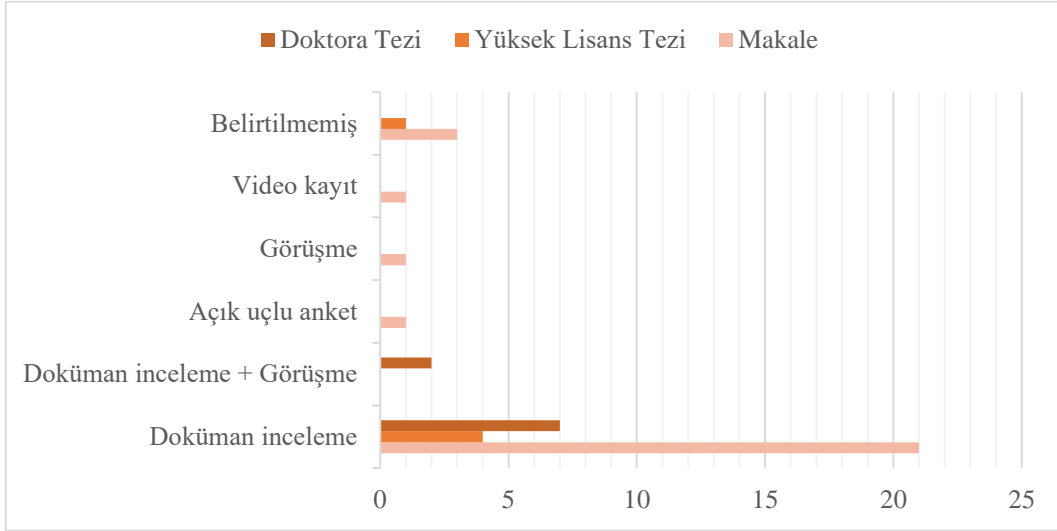
Araştırmanın altıncı amacı Dünyada ve Türkiye’de hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının gerçekleştirildiği veri toplama yöntemi ve araçlarına göre dağılımını ortaya koymaya yöneliktir. Bu amaca yönelik bulgular Tablo 8’de yer almaktadır. Her veri toplama aracı, araştırma türlerine göre de tabloda listelenmiştir.

Tablo 8. Yapılan çalışmaların veri toplama araçlarına göre dağılımı

Veri Toplama Araç ve Yöntemleri	Makale	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Doküman inceleme	21	4	7	31	78
Doküman inceleme + Görüşme			2	2	4,9
Açık uçlu anket	1			1	2,4
Görüşme	1			1	2,4
Video kayıt	1			1	2,4
Belirtilmemiş	3	1		4	9,8
Toplam	27	5	9	41	100,0

Dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının veri toplama araçlarına göre dağılımına bakıldığında %75,6 sadece doküman inceleme,

farklı veri kaynaklarından verilerle birlikte doküman incelemesi olarak bakıldığında ise incelenen çalışmaların %82,9'unda doküman incelemesinden faydalanılmıştır. Şekil 7'de dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının veri toplama araçlarına göre dağılımı sütun grafiğine yansıtılmıştır. Grafikten de anlaşıldığı üzere bu alandaki çalışmalarda veri toplama aracı olarak en çok doküman incelemesinden faydalanma eğilimi olduğu söylenilebilir.

Şekil 7. Yapılan çalışmaların veri toplama araçlarına göre dağılımı

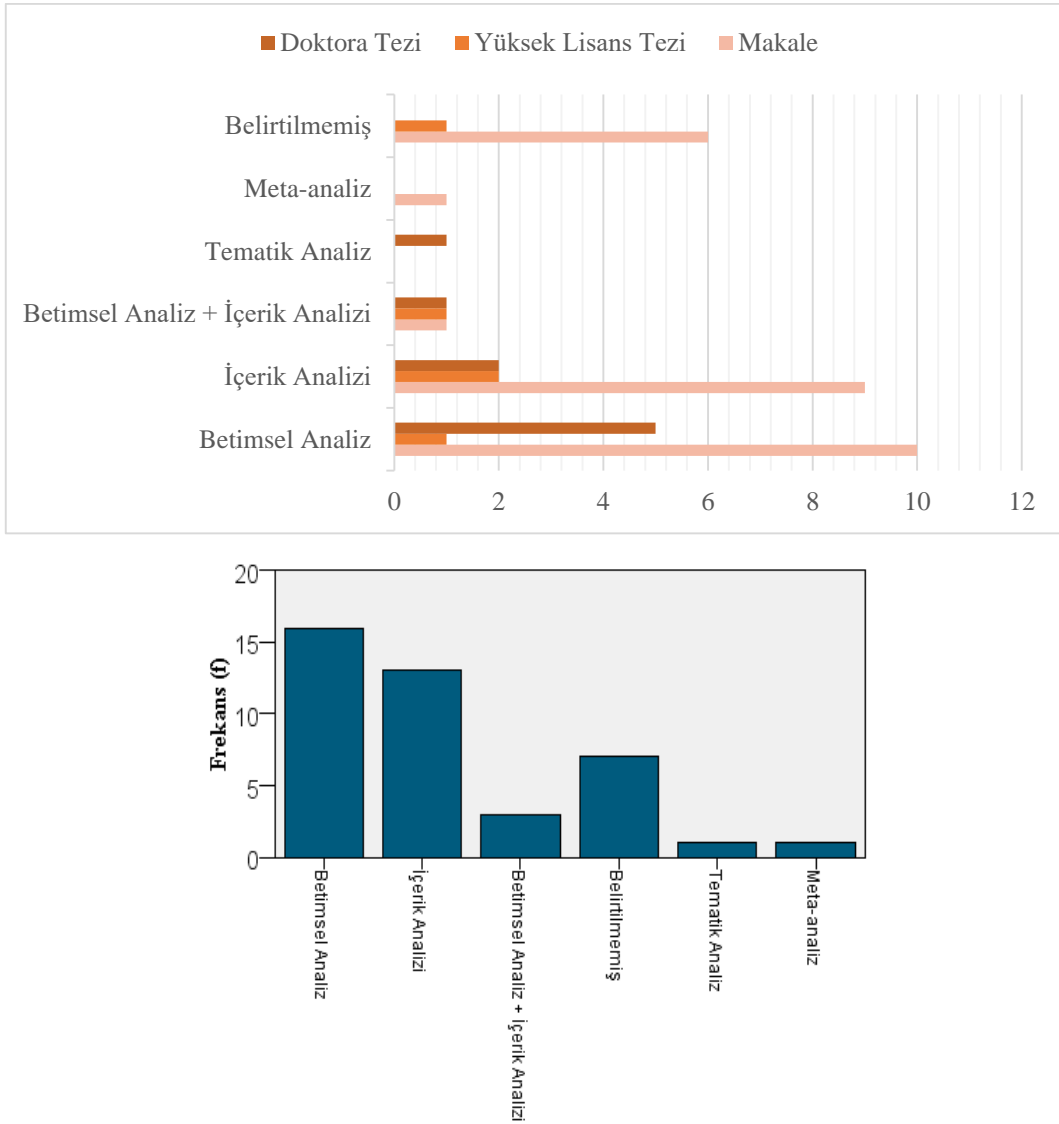
7. Çalışmaların Veri Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımı

Araştırmanın yedinci amacı Dünyada ve Türkiye’de hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının gerçekleştirildiği veri analiz yöntemlerine göre dağılımını ortaya koymaya yöneliktir. Tablo 9’da dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının veri analiz yöntemlerine göre dağılımı yansıtılmıştır. Her veri analiz metodu, araştırma türlerine göre de tabloda listelenmiştir.

Tablo 9. Yapılan çalışmaların veri analiz yöntemlerine göre dağılımı

Veri Analizi	Makale	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Betimsel Analiz	10	1	5	16	39,0
İçerik Analizi	9	2	2	13	31,7
Betimsel Analiz + İçerik Analizi	1	1	1	3	7,3
Tematik Analiz			1	1	2,4
Meta-analiz	1			1	2,4
Belirtilmemiş	6	1		7	17,1
Toplam	27	5	9	41	100,0

İncelenen çalışmaların %39’unda verilerin çözümlenmesinde betimsel analizden faydalanılmıştır. Bununla birlikte %31,7 oranla da ikinci en sıklıkla içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmacılar doküman incelemesi ile topladıkları verilerin analizinde betimsel veya içerik analizinden, %7,3 oranla da her ikisinden de faydalanmışlardır. Şekil 8’de dünyada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının veri analizi yöntemine göre dağılımı sütun grafiğine yansıtılmıştır.

Şekil 8. Yapılan çalışmaların veri toplama analizine göre dağılımı

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının incelenmesi amacıyla Yüksek Öğretim Kurumunun tez sayfasından erişilebilen tezler, ERIC, WoS ve TR Dizin veri tabanlarından ulaşılan makaleleri ele almaktadır. Araştırma kapsamında, 2007-2022 yılları arasında yayınlanmış toplam 41 akademik çalışma incelenmiştir. Bu çalışmaların 27 tanesi makale, 5 tanesi yüksek lisans tezi ve 9 tanesi de doktora tezi olarak belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, tezlerin makalelere göre sayıca daha az olduğunu göstermektedir. Yıldırım ve Türkoğlu (2018) karşılaştırmalı eğitimin yansımalarını 151 çalışmayı inceleyerek araştırmışlardır. İnceledikleri çalışmaların araştırma türü bakımından %54 ile en çok makaleler yer almaktadır. Bu çalışmada da makaleler incelenen çalışmaların %65'i ile en geniş gruptur. Bu iki bulgu birbirini destekler niteliktedir.

Bu araştırmada, incelenen tezlerin 2007-2022 yılları arasında yazıldığı ve özellikle 2018 ve 2021 yıllarında en yoğun çalışmaların gerçekleştiği tespit edilmiştir. Her geçen yıl karşılaştırmalı eğitim alanında hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimin daha çok araştırılmaya başlandığı da tablodan gözlemlenebilir. Kuru Çetin, Korkmaz ve Öner'in (2017) çalışmasında son yıllardaki karşılaştırmalı eğitim çalışmalarındaki genel eğilimi araştırmışlardır. Çalışma sonuçlarında benzer şekilde geçmişe göre her geçen yıl karşılaştırmalı eğitim alanında çalışmaların arttığı göze çarpmıştır. Bunun

sonucunda araştırmacılar bunun sebebinin teknoloji ile birlikte kaynaklara erişimin kolaylaşmasından kaynaklanıyor olabileceğini düşünmüşlerdir.

2015'ten sonraki yıllarda yüksek lisans tezlerinde hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimine ilişkin karşılaştırmalı eğitim çalışması hiç gerçekleştirilmemiştir. Ravitch ve Viteritti'ye (2001) göre karşılaştırmalı eğitim, çeşitli ülkelerin eğitim sistemlerini analiz etmek suretiyle eğitim politikaları, yöntemleri, programları ve sonuçları arasında benzer ve farklı yönlerini araştıran bir yaklaşımdır. Nitekim bir eğitim sistemi birçok değişkenden etkilenmektedir. Karşılaştırmalı eğitim çalışmaları kapsamlı ve karmaşık araştırmalardır. Bu tür çalışmaları yürütürken bazı zorluklarla karşılaşılabilir. Karşılaştırmalı eğitimdeki kültürel farklılıklar, veri toplama ve karşılaştırma zorlukları, çeviri ve dil sorunları, kültürel önyargılar ve öznel değerlendirmeler gibi konular literatürde genel olarak tartışılan ve kabul gören hususlardır. Türkiye'de tezli yüksek lisans programları genellikle iki yıl sürer. Bu süre, genel olarak standart kabul edilen süredir. Ancak, bazı durumlarda bireysel öğrenci durumlarına veya programın yapısına bağlı olarak süre uzayabilir. Örneğin, çalışma yükü, tez veya proje çalışması, laboratuvar çalışmaları gibi faktörler program süresini etkileyebilir. En çok üç yılda tamamlanması gerekir (YÖK, 2022). Tez yazımı için ayrılan süre zarfı bir ila iki yıldır. Bu süre zarfının kısalığı sebebiyle yüksek lisans tezlerinde hayat bilgisi ve sosyal bilgiler ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmaları daha az tercih edilmiş olabilir.

Karşılaştırmalı eğitim çalışmaları birden fazla ülkenin -bazen de aynı ülkedeki farklı eyaletlerin- kıyaslanarak incelendiği bir araştırma yaklaşımdır. Bu yüzden hangi ülkelerin hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarında dağılımlarının olduğunun tespit edilerek yönelimlerin belirlenmesi gerekmektedir. Bu araştırmada en çok Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri konu olmuştur. Kuru Çetin, Korkmaz ve Öner'in (2017) yürüttükleri araştırmada da en çok Amerika Birleşik Devletleri, Almanya ve İngiltere'nin çalışmalarda incelendiğini tespit etmişlerdir. Yıldırım ve Türkoğlu (2018) ile Iliman Püsküllüoğlu ve Hoşgörür'ün (2017) çalışmalarında da aynı üç ülkenin en sıklıkla karşılaştırmalı eğitimde araştırıldığını tespit etmişlerdir. Bu çalışmadaki ülke değişkeni bakımından bulgular bu sonuçları desteklerken İngiltere; Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri kadar hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretiminde yer almamıştır. Bunun sebebinin Almanya'da hayat bilgisi ders içeriğine çok yakın bir ders bulunması, Amerika Birleşik Devletleri'nde de sosyal bilgilere karşılaştırılabilir içerikler bulunduğu daha önceki araştırmalarca bilindiği için daha çok tercih edilmesi ama hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi özelinde İngiltere ile çalışmaların daha az olması araştırmacıları İngiltere ile çalışma gerçekleştirmekten uzaklaştırmış olabileceği düşünölmektedir. Nitekim diğer konu edilen iki çalışma karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının genel bir perspektiften ele alırken bu araştırma daha özeldir hayat bilgisi ve sosyal bilgiler araştırdığı için ülkeler konusunda bu tür bir farklılık ortaya çıkmış olabileceği akla gelmektedir.

Çalışma grubunda öğretim programları ve öğretim programlarına ek ders kitapları araştırılan çalışmalarda daha çok tercih edilmiştir. Iliman Püsküllüoğlu ve Hoşgörür'ün (2017) karşılaştırmalı eğitim çalışmaları ile ilgili araştırmalarında da öğretim programları ve ardından da ders kitapları en çok çalışma grubunda yer almıştır. Eisner (1994), öğretim programını, öğrencilerin bilgi, beceri, anlayış ve değerleri kazanmalarını sağlayan planlar ve programlar olarak tanımlar. Gagne (1985), öğretim programını, öğrencilere belirli hedeflere ulaşmaları için ihtiyaç duydukları bilgi, beceri ve anlayışları sağlamak üzere tasarlanmış bir dizi öğretim etkinliği ve materyal olarak tanımlar. Cohen ve Manion (1994), öğretim programını, öğrencilerin belirli hedeflere ulaşmalarını sağlamak üzere planlanmış ve yapılandırılmış bir dizi ders ve etkinliklerin bütünü olarak tanımlar. Bu tanımlardan da anlaşıldığı üzere öğretim programı öğrencilerin hedeflere ulaşmalarını, bilgi ve becerileri kazanmalarını destekleyen bir yapıdır. Öğretim programı, eğitim kurumlarında öğrencilere sunulan derslerin ve eğitim deneyimlerinin organize edilmesi ve planlanması için temel bir çerçeve sunar. Bu bağlamda iki ülkedeki derslerin öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı bir çalışma yapılacaksa öğretim programları güvenilir, ulaşılabilir ve kapsamlı kaynaklar olarak görölmektedir.

İncelenen çalışmaların veri toplama araçlarına bakıldığında farklı veri kaynaklarından faydalanıldığı gözökmekle birlikte en çok doküman incelemesi tercih edilmiştir. Tatlı ve Adığüznel (2012) yaptıkları çalışmada da karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının lisansüstü tezlerdeki yönelimlerini araştırdıklarında 42 tezde %85 oranında doküman inceleme ile verilerin toplandığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışma ile veri toplama araçları bakımından birbirlerini desteklemektedirler.

Doküman inceleme, araştırma yapılırken kullanılan bir yöntemdir ve belirli bir konu veya alanda mevcut olan yazılı materyallerin incelenmesini içerir. Bu yöntem, kaynakları analiz etmek, içeriğini değerlendirmek ve bu kaynaklardan elde edilen verileri kullanarak bilgi edinmeyi amaçlar (Denzin ve Lincoln, 2011). Karşılaştırmalı eğitim çalışmalarında birden fazla ülkenin eğitim sistemleri karşılandığından en güvenilir ve erişimi kolay olan kaynak öğretim programları ve ders kitaplarıdır. Bu kaynaklara araştırmacı ülkeleri ziyaret etmeden erişebilir ve araştırmasını gözlem gerektirmeden kısa sürede gerçekleştirebilir. Doküman incelemesi karşılaştırmalı eğitim çalışmalarında kolay ulaşılabilir, zaman ve maliyet açısından ekonomik ve zengin bir veri sunabileceği için araştırmacılar tarafından daha sıklıkla tercih edilmekte olabilir.

Dünyada ve Türkiye’de hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmalarındaki veri analizi yöntemlerinde betimsel analiz (%39) ve hemen ardından içerik analizi (%31) tercih edildiği fark edilmiştir. İliman Püsküllüoğlu ve Hoşgörür (2017) yaptıkları çalışmada önce içerik analizinin (%27) hemen ardından betimsel analizinin (%23) daha sık tercih edildiğini ortaya koymuşlardır. Genel olarak betimsel ve içerik analizi yöntemlerinin tercih edildiği söylenilebilir. Yüzelere bakıldığında iki analiz yönteminin tercih edilme sıklığı arasında önemli bir fark olmadığı gözükmektedir.

Elde edilen sonuçlara dayanarak, hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi alanında çoğu ülkeyle karşılaştırmalı eğitim çalışması yürütülmemiştir. Bu alanda bir eğilim olduğu 2000’den günümüze yayın sayısındaki artıştan anlaşılmasına rağmen dünyadaki ülke ve eğitim sistemi sayısı düşünüldüğünde oldukça az miktardadır. Karşılaştırmalı eğitim çalışmaları hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimine ilişkin nitel yöntemler ile gerçekleştirilmiş çok az bir kısmında nitel yöntemi pekiştirecek şekilde karşılaştırmalı eğitim yöntemlerinden faydalanılmıştır. 21.Yüzyılda ulaşım ve iletişim imkanlarının artmasına rağmen karşılaştırmalı eğitim çalışmaları azdır. Tercih edilen veri analiz yöntemleri ve çalışma grubu da çeşitli değildir. Bu bağlamda, farklı ülkelerin, çeşitli çalışma gruplarının tercih edilmesi ile özgün içeriklerin oluşturulması önemlidir. Bu içerikler, gelecekteki çalışmalarda da kullanılabilir. Özellikle hayat bilgisi ile ilgili karşılaştırmalı çalışmaların sosyal bilgilere göre daha da az olduğu düşünülerek hayat bilgisi ile ilgili karşılaştırmalı eğitim çalışmaları gerçekleştirilebilir. Nitekim karşılaştırmalı eğitime konu edilecek ülkelerin çeşitlendirilmesi, farklı araştırma yöntem ve desenlerinin işe koşulması gerekmektedir. Bu çalışmada araştırmacı ancak Türkçe ve İngilizce kaynaklara erişebilmiştir. Diğer dillerdeki araştırmalarda dahil edilerek dünyadaki eğilimi daha net ortaya koyacak çalışmalar yapılması önerilmektedir. Bu önerilerin uygulanması, ileride daha kapsamlı ve çeşitlilik gösteren araştırmalara olanak sağlayabilir.

Kaynakça

- Aktın, K. (2010). *Türkiye, İngiltere ve ABD sosyal bilgiler/tarih ders kitaplarında yapılandırmacı yaklaşım, II. dünya savaşı örneği*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aladağ, S. ve Şahin, M. (2018). Türkiye ve Almanya'daki hayat bilgisi derslerinin karşılaştırılması: İçerik, öğretim yaklaşımı ve uygulamalar. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 159-186.
- Arnone, R. F. (1992). *Comparative education: The dialectic of the global and the local*. Rowman & Littlefield.
- Atabey, D. & Şahin, M. (2017). A comparative study on the primary life studies curriculums of Iran and Turkey. *International Journal of Instruction*, 10(1), 37-54.
- Bahar, M. & Şahin, A. E. (2017). A Comparative analysis of social studies curricula in Turkey and Canada. *Journal of Education and Training Studies*, 5(1), 14-22.
- Baysal, Z. N., Tezcan, Ö. ve Araç, K. E. (2018). Türkiye ve Almanya-Hamburg hayat bilgisi dersinin karşılaştırılması: Genel bir bakış. *Journal of Theoretical Educational Science*, 11(1), 117-134.
- Bekiroğlu, D. (2022). Comparison of German sachunterricht and Turkish life studies courses curricula in the context of multicultural education. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19, 530-551.
- Bickmore, K., Kaderi, A. S. & Guerra-Sua, Á. (2017). Creating capacities for peacebuilding citizenship: History and social studies curricula in Bangladesh, Canada, Colombia, and México. *Journal of Peace Education*, 14(3), 282-309.
- Bilen, Ö. (2015). Karşılaştırmalı eğitim perspektifinde Türkiye ve İngiltere’de hayat bilgisi programlarının karşılaştırılması. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 95-114.

- Bozkurt, O. (2015). A comparative study of social studies curriculum in Turkey and Germany. *Journal of International Education Research*, 11(4), 265-274.
- Bray, M. (2007). *Comparative education: Aims, growth, and present state*. In J. Schriewer & A. R. Welton (Eds.), *The Oxford Handbook of comparative education*. Oxford University Press.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). Türkiye, Hollanda, Belçika ve İngiltere'de hayat bilgisi derslerinin karşılaştırılması. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 6(1), 65-93.
- Canbulat, T. (2018). Comparative study of Turkey and Germany life science teaching programs. *Educational Research and Reviews*, 13(13), 526-533.
- Cashman, T. G. (2013). Border pedagogy as a conduit to greater understanding. *Multicultural Education*, 20(2), 2-9.
- Cohen, L. & Manion, L. (1994). *Research methods in education* (4th ed.). Routledge.
- Cowen, R. & Kazamias, A. M. (2009). Comparative education: The methodological heritage. In R. Cowen & A. M. Kazamias (Eds.), *International handbook of comparative education*. Springer.
- Creswell, J. W. & Creswell, J. D. (2018). *Research design qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th edition). United States of America: SAGE Publications.
- Çakıroğlu, J. & Yalçın, S. (2016). A Comparison of social studies curricula between Turkey and Canada. *Universal Journal of Educational Research*, 4(2), 279-285.
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Çetin, M. A. (2018). *Suudi Arabistan Krallığı ve Türkiye Cumhuriyeti sosyal bilgiler öğretim programları, ders kitapları ve çalışma kitaplarının karşılaştırmalı analizi*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çetin, S. (2018). A comparative study on the primary life studies curriculum of Turkey and England. *Journal of Educational Sciences Research*, 8(1), 125-143.
- Çifter, B. G. (2015). *Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri 4.-5.sınıf sosyal bilgiler programlarının karşılaştırılması*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Demir, M. K. ve Aksu, M. (2017). Türkiye'deki hayat bilgisi öğretimi üzerine bir değerlendirme. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 207-217.
- Demir, P. (2021). *Sosyal bilgilerle ilgili becerilerin programlar üzerinden değerlendirilmesi: Türkiye ve Hong Kong arasında karşılaştırma*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Dere, İ. ve Akdeniz, Ş. N. (2021). Kanada (Ontario) ve Türkiye sosyal bilgiler öğretim programlarının vatandaşlık eğitimi açısından karşılaştırılması. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 11(1), 203-232.
- Dömle, A., Vida, G., Füle, M., & Halász, G. (2016). A comparison of the primary life studies curricula of Hungary and Turkey. *International Journal of Environmental and Science Education*, 11(9), 2855-2868.
- Eisner, E. W. (1994). *The educational imagination: On the design and evaluation of school programs*. Macmillan.
- Eker, C. & İncirci, A. (2016). Democracy-related units in social studies curriculums based on self-regulation strategies: A comparison of Turkey and Germany. *Journal of Education and Training Studies*, 4(9), 186-191.
- Ergün, M. (1985). *Karşılaştırmalı eğitim*. Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Gagne, R. M. (1985). *The conditions of learning and theory of instruction* (4th ed.). Holt, Rinehart, and Winston.
- Gök, B. (2022). Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının ölçme-değerlendirme ögesinin karşılaştırmalı olarak analizi: Singapur, Hong-Kong, Kanada ve Türkiye örneği. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 9(1), 148-170.
- Gözütok, D. (2014). The comparison of social studies programs of Turkey and Iran. *International Journal of Humanities and Social Science Research*, 3(1), 105-110.
- Hollstein, M. S. & Smith, G. A. (2020). Civic environmentalism: Integrating social studies and environmental education through curricular models. *Journal of Social Studies Education Research*, 11(2), 223-250.
- Ilıman Püsküllüoğlu, E. ve Hoşgörür, V. (2017). Türkiye'de 2010-2016 yılları arasında yapılan karşılaştırmalı eğitim lisansüstü tezlerinin değerlendirilmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 46-61.

- İnci, S. (2009). *Türkiye sosyal bilgiler programının karşılaştırmalı incelemesi (Kanada (Ontorio), İrlanda, ABD (New York, Kaliforniya), Finlandiya, Yeni Zelanda)*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- İri, S., Özkan, Y. ve Karasu, N. (2016). Türkiye ve İngiltere’de hayat bilgisi derslerinin karşılaştırılması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 139-160.
- Kab, İ. (2012). *Türkiye’deki sosyal bilgiler ders kitaplarının Almanya’daki tarih, coğrafya ve vatandaşlık eğitimi ders kitaplarıyla karşılaştırılması*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kafadar, T. (2019). *Türkiye, ABD ve Fransa’nın sosyal bilgiler öğretim programları ve ders kitaplarının değerler eğitimi boyutunda karşılaştırılması*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kafadar, T., Öztürk, C. ve Katılmış, A. (2018). Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programlarının değerler eğitimi boyutunda karşılaştırılması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 154-177.
- Kafadar, T., Öztürk, C. & Katılmış, A. (2021). The comparison of social studies textbooks in Turkey, the United States, and France based on values education. *African Educational Research Journal*, 9(2), 630-640.
- Karaduman, H. (2017). Social studies teacher candidates’ opinions about digital citizenship and its place in social studies teacher training program: a comparison between the USA and Turkey. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 16(2), 93-106.
- Kaya, K. (2019). Comparison of seventh-grade Turkish and Iranian social studies textbooks in terms of value education. *Educational Research and Reviews*, 14(17), 595-607.
- Keskin, T. (2017). The technology in the programs of life sciences in Turkey and sachunterricht in Germany. *International Technology and Education Journal*, 1(1), 10-15.
- Kuru Çetin, S., Korkmaz, S. P. ve Öner, N. S. (2017). Karşılaştırmalı eğitim alanında 15 yılda yapılan çalışmaların farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 28-40.
- Makaiu, A. S. & Tanaka, N. (2018). Philosophy for children: A deliberative pedagogy for teaching social studies in Japan and the USA. *Journal of International Social Studies*, 8(2), 29-54.
- Merey, Z. (2012). Children rights in social studies curricula in elementary education: A comparative study. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(4), 3273-3284.
- Merey, Z., Kus, Z. & Karatekin, K. (2012). Comparison of elementary social studies curricula of Turkey and the United States on values education. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(2), 1627-1632.
- Neoh, J. Y. (2017). Neoliberal education? Comparing “character” and citizenship education in Singapore and “civics” and citizenship education in Australia. *Journal of Social Science Education*, 16(3), 29-39.
- Oran, M. (2018). *Ortaokul sosyal bilgiler ve Türkiye Cumhuriyeti inkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programlarının Azerbaycan ve Türkmenistan’daki eşdeğer derslerin öğretim programlarıyla karşılaştırılması*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Osmanoğlu, A. E. (2012). *Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti sosyal bilgiler öğretim programları ve ders kitaplarının karşılaştırılması*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Osmanoğlu, A. E. ve Yıldırım, G. (2013). Mısır ve Türkiye 6. sınıf sosyal bilgiler öğretim programları karşılaştırması. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature, and History of Turkish or Turkic*, 8(6), 511-535.
- Osmanoğlu, A. E. & Yılmaz, A. (2015). Karşılaştırmalı bir çalışma: Mısır ve Türkiye 7. sınıf sosyal bilgiler ders programları. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature, and History of Turkish or Turkic*, 10(15), 697-730.
- Özdemir, S. & Karataş, H. (2017). A Comparative study on social studies education programs of Turkey and Germany. *Journal of Social Studies Education Research*, 8(2), 42-62.
- Özkaral, T. C. (2015). *İlkokul ve ortaokul düzeyinde sosyal bilgiler kapsamındaki öğretim programlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özkaral, T. C. ve Mentiş Taş, A. (2017). Sosyal bilgiler ve karşılaştırmalı eğitim alanında yapılan lisansüstü tez çalışmalarının incelenmesi: Bir meta-sentez çalışma örneği. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature, and History of Turkish or Turkic*, 12(25), 651-670.

- Özsoy, G. (2013). Karşılaştırmalı eğitim perspektifinden Türkiye, İngiltere ve Japonya'da hayat bilgisi öğretimi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 46-65.
- Pamuk, İ. (2020). Almanya'da hayat bilgisi ders kitaplarında tarihin kullanımı. *Turkish History Education Journal*, 9(1), 209-231.
- Phillips, D. (1998). Comparative education: Crossing boundaries. *International Studies in Sociology of Education*, 8(1), 31-46.
- Savas, B. (2016). Social studies doctoral dissertations in the United States and Turkey: A comparative study. *Journal of Education and Training Studies*, 4(10), 261-265.
- Şeren, N., Tut, E., Aydın Çolak, E. & Kıroğlu, K. (2021). Türkiye ve Kanada'daki (Alberta Eyaleti) sosyal bilgiler öğretim programlarının beceri boyutu açısından karşılaştırılması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(1), 292-311.
- Şişman, M. (2015). A comparative study on the problems of social studies teachers and curriculums in Turkey and other countries. *Journal of Education and Training Studies*, 3(4), 226-232.
- Tatan, M. (2021). *Türkiye ve Güney Kore'deki sosyal bilgiler eğitimi uygulamalarının karşılaştırılması*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Tatlı, S. ve Adıgüzel, O.C. (2012). Türkiye'deki lisansüstü karşılaştırmalı eğitim tezlerinin çok boyutlu bir incelemesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 143-150.
- Turan, İ. (2018). *Türkiye'de sosyal bilgiler ile Almanya'da değerler ve normlar derslerinde değer eğitiminin çoklu durum çalışmasıyla karşılaştırılması*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ulu, M. & Aksoy, A. (2015). A content analysis of the social studies curriculum and the social studies textbooks used in primary education in Turkey. *Journal of Education and Practice*, 6(9), 46-52.
- Ültay, N. ve Çalık, M. (2012). A thematic review of studies into the effectiveness of context-based chemistry curricula. *Journal of Science Education and Technology*, 21(6), 686-701.
- Ütkür Güllühan, N. ve Bekiroğlu, D. (2022). Hayat bilgisi öğretim programlarının karşılaştırılması: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ve Türkiye Cumhuriyeti örneği. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 95-109.
- Ütkür Güllühan, N. ve Bekiroğlu, D. (2021). Almanya'da (Baden-Württemberg) ilkökulda okutulan hayat bilgisi ders kitaplarındaki etkinliklerin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 68-94.
- Ütkür-Güllühan, N. & Bekiroğlu, D. (2022). Comparison of values: German (Berlin) sachunterricht and Turkish life studies textbook examples. *International Online Journal of Primary Education*, 11(1), 62-77.
- Yaşar, R. (2007). *Suudi Arabistan'daki mutavassıt (ortaokul)1. sınıf tarih, coğrafya ve vatandaşlık eğitimi programları ile Türkiye'deki 6.sınıf sosyal bilgiler eğitimi programının karşılaştırılması*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, S. (2015). A study on the views of social studies teachers on critical thinking and critical reading. *Journal of Social Studies Education Research*, 6(3), 123-145.
- Yıldırım, C. ve Türkoğlu, A. (2018). Karşılaştırmalı eğitim yansımaları: "On Yıl Sonra". *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 31-45.
- Yüceer, D. (2011). *Danimarka ve Türkiye'de uygulanan sosyal bilgiler programlarının analizi ve karşılaştırılması*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Extended Abstract

Life sciences and social studies are two important courses within the scope of education programs to teach students the knowledge, skills, and values they will need in social life. Comparative educational studies are carried out on the teaching of these two courses both in the world and in Türkiye. Cowen and Kazamias (2009) define comparative education as understanding how education policies and reflections of these countries are related to each other, and how changes in one country can be adapted to another country by comparing the educational structures of different countries. Such research can be used for purposes such as developing education policies, restructuring education systems, and improving teaching methods.

Comparative studies on life sciences and social studies curricula and courses in Türkiye and other countries show the diversity and importance of research in this field. These studies can be a guide to provide better education in this field by determining the similarities and differences between life sciences and social studies curricula of different countries, student success, and teacher's training needs. In this research, it is aimed to determine the orientation in the field of comparative education study related to life sciences and social studies in the world and Türkiye. For this purpose, answers to the following research questions were sought:

Comparative educational studies on life sciences and social studies teaching in the world and Türkiye;

- a. how is the distribution by year?
- b. how is the distribution according to research types?
- c. how is the distribution according to the countries surveyed?
- d. how did it differ by study group?
- e. which research method and design were used?
- f. which data collection tools were used?
- g. what data analyses have been performed?

The qualitative research method was used to determine the trends of comparative education studies in the field of life sciences and social studies teaching in the world and Türkiye. According to Creswell (2018), qualitative research is a powerful type of research that enables researchers to understand social events and processes more comprehensively. 41 academic studies, 27 of which are articles, which are accessible from the Türkiye Council of Higher Education Thesis Center, TR Index, ERIC, and Web of Science databases were analyzed. The data sets were reached by performing systematic reviews of the obtained documents. Document analysis was used in the data collection process. This method is a method that covers the analysis of written sources defined by Yıldırım and Şimşek (2018).

Content analysis performed on data obtained from data sources is an essential component of research. Content analysis is accepted as a common research method in the literature, and it shows researchers what a trend is in the field of study (Cohen, Manion, & Morrison, 2007; Krippendorff, 2013). Content analysis is especially useful for synthesizing an in-depth analysis of studies in a field and offers researchers the opportunity to understand the similarities and differences between different studies in a particular field (Krippendorff, 2013).

Considering the distribution by years and research types according to the first sub-problem, a total of 41 academic studies published between 2007-2022 were reached and examined. 27 of these studies were determined as articles, 5 as master's thesis, and 9 as doctoral thesis. The findings show that these are fewer in number than articles. The time frame allocated for writing the thesis is 1-2 years. Due to the shortness of this period, comparative education studies on life sciences and social studies may have been less preferred in master's theses.

Yıldırım and Türkoğlu (2018) examined 151 studies in their study in which they investigated the reflections of comparative education. In terms of the type of research of the studies they examined, there were the most articles with 54%. In this study, the articles are the largest group with 65% of the

studies examined. In terms of years, it has been determined that the most intensive work was carried out, especially in 2018 and 2021. Compared to previous years, it can be understood that life sciences and social studies teaching in the field of comparative education started to be investigated more in the following years. In the study of Kuru Çetin, Korkmaz, and Öner (2017), they observed that studies in the field of comparative education increase every year. Researchers thought that this might be due to the ease of access to resources with technology.

According to another sub-research problem, it can be noticed that Germany and the United States of America are the subjects of the studies the most. In the study conducted by Kuru Çetin, Korkmaz, and Öner (2017), they found that the United States, Germany, and England were mostly examined in studies. Yıldırım and Türkoğlu (2018) and Iliman Püsküllüoğlu and Hoşgörür (2017) found that the same three countries were most frequently researched in comparative education. While the findings in this study support these results in terms of the country variable, England; has not been involved in life sciences and social studies teaching as much as Germany and the United States.

In the study group, curricula and additional textbooks to the curriculum were preferred more in the researched studies. In the research of Iliman Püsküllüoğlu and Hoşgörür (2017) on comparative education studies, the curriculum and then the textbooks were mostly included in the study group.

Considering the data collection tools of the studies examined, it seems that different data sources were used, but document analysis was preferred the most. Tatlı and Adıgüzel (2012) examined the orientation of comparative education studies in postgraduate theses and concluded that 85% of the data were collected through document analysis in 42 theses. In document analysis, the researcher can now access the sources digitally without visiting the countries and can carry out his research in a short time without the need for observation. Document analysis may be preferred more frequently by researchers as it can provide easily accessible, time and cost-effective, and rich data in comparative education studies.

It has been noticed that descriptive analysis (39%) and then content analysis (31%) are preferred in data analysis methods in comparative education studies on life sciences and social studies teaching in the world and Türkiye. Iliman Püsküllüoğlu and Hoşgörür (2017) concluded that these two analysis methods are the most preferred.

Based on the results obtained, it can be stated that the important thing is to enable researchers to carry out qualified and original studies. In this context, it is important to create original content by choosing different countries and working groups. These contents can also be used in future studies. Considering that comparative studies on life sciences are even less than social studies, comparative education studies on life sciences can be carried out. The implementation of these recommendations may allow for more comprehensive and diverse research in the future.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

